

Kategori: Pasientbehandling/Legemidler/Fagspesifikke retningslinjer	Gyldig fra/til:09.01.2026/09.01.2027
Organisatorisk plassering: Helse Bergen HF/Fellesdokumenter/Pasientbehandling	Versjon: 4.00
Godkjenner: Bjånes, Tormod Karlsen - legemiddelkomiteen	Retningslinje
Dok. ansvarlig: Legemiddelkomiteen	Dok.id: D63736

Innhold

1	Hensikt	1
2	Målgruppe og avgrensning	2
3	Definisjoner.....	2
4	Ansvar	2
5	Gjennomføring.....	2
5.1	Intravenøs ernæring.....	2
5.1.1	Standardprodukter og spesialblandinger som blandes på sykehusapoteket	3
5.1.2	Standardprodukter tilberedt av hjemmesykepleie	3
5.2	Næringsmidler (sondeernæring, næringsdrikker og andre næringstilskudd)	3
5.2.1	Utlevering før godkjent vedtak av næringsmidler	3
5.2.2	Viktig å vite om forskrivning og blåreseptsøknad (gjelder næringsdrikker og sondeernæring)	4
5.3	Leveranse/henting av ernæringsprodukter	4
5.4	Utstyr.....	5
5.5	Bestillingsfrister for intravenøs ernæring tilberedt ved Sjukehusapoteket i Bergen ..	5
5.6	Kontakt for veiledning.....	5
6	Referanser.....	6
7	Endringer siden forrige versjon.....	6

1 Hensikt

Kort veileder i forskrivning av ulike ernæringsprodukter. Prosedyren skal sikre videreføring av ernæringsbehandling ved utskrivning i henhold til:

- Oppfølging av inneliggende pasienter sin ernæringsstatus
- Ordinering av legemidler og vurdering av legemiddelbehandling
- Utskrivning og overføring til annet omsorgsnivå
- Tjenesteavtale 2 Samarbeid knytt til innlegging, utskrivning, habilitering, rehabilitering og lærings- og meistringstilbud
- Tenesteavtale 3 og 5 (somatikk) – særlig kapittel 7
- Tenesteavtale 3 og 5 (rus og psykisk helse) – særlig kapittel 10

2 Målgruppe og avgrensning

Helsepersonell som skal behandle pasient med ernæringsvansker.
Leger som skal forskrive ernæringsprodukter på resept og søke om individuell refusjon.

3 Definisjoner

Enteral ernæring: ernæring som gis i mage-tarmkanalen, som næringsdrikker og sondeernæring.

Intravenøs ernæring = Parenteral ernæring: ernæring som gis direkte i blodbanen.

Næringsmidler: samlebegrep for enteral ernæring som sondeernæring, næringsdrikker og andre næringstilskudd.

Spesialblandinger: intravenøs ernæring som tilpasses til den enkelte pasient, og produseres på sykehusapoteket.

Standardprodukter: Ernæringsprodukter produsert av industrien som apoteket/avdelingen har på lager (f. eks SmofKabiven). Merk at disse må tilberedes og tilsettes vitaminer og sporstoffer før administrering. Holdbarhet er avhengig av om de er tilberedt på sykehusapotek (inntil 8 døgn) eller på sykehus/av hjemmesykepleie (maks 24 timer).

4 Ansvar

Lege har ansvar for å skrive resept, sende søknad om individuell refusjon til HELFO ved behov, og sende rekvisisjonsskjema til sykehusapoteket dersom dette er aktuelt.

Sykepleier har ansvar for samhandling med sykehusapotek og Enhet for behandlingshjelpemidler.

5 Gjennomføring

5.1 Intravenøs ernæring

Finansieringsansvaret for parenteral ernæring ble overført til de regionale helseforetakene (H-resept) 01.01.2025.

Resepten må forskrives på forskjellige måter avhengig av om produktene skal utleveres ferdig tilberedt av sykehusapotek (magistrell resept), eller leveres ut som standardprodukter som må tilberedes.

Merk at intravenøs ernæring alltid skal tilsettes vitaminer og sporstoffer. Produktet er kun holdbar 24 timer etter tilberedning dersom det ikke er tilberedt i sykehusapotek.

5.1.1 Standardprodukter og spesialblandinger som blandes på sykehusapoteket

Til bruk i hjemmet/på sykehjem

- Lege skriver magistrell resept på parenteral ernæringsblanding PAR-NUT (varenummer 20 00 04). Se [e-læringskurs for DIPS Medikasjon](#).
- Bruk fortrinnsvis reseptmal ved forskrivning.
- Forskrivende avdeling må ta kontakt per telefon med sykehusapoteket for å informere om resept, samt gjøre avtaler rundt praktiske forhold som levering og utskrivning, se kontaktinformasjon i avsnitt 5.6.

Til bruk på sykehus

- Lege fyller ut rekvisisjonsskjema for parenteral ernæring og sender denne til sykehusapoteket. Se ulike [Skjema i Legemiddelportalen \(se meny\)](#) – parenteral ernæring.

5.1.2 Standardprodukter tilberedt av hjemmesykepleie

- Lege skriver H-resept på intravenøs ernæring og tilsetninger (vitaminer/sporstoffer).

5.2 Næringsmidler (sondeernæring, næringsdrikker og andre næringstilskudd)

- Lege sender elektronisk blåreseptsøknad til HELFO via [Tjenesteportalen for helseaktører](#) med aktuell refusjonskode:
 - 605 - Næringsdrikker og konsistenstilpassede næringsmidler
 - 606 - Sondenæring
 - 607 – Melkeerstatning
 - 609 - Næringsmidler til tilstander uavhengig av ernæringsstatus (ketogen diett)
- Lege skriver samtidig e-resept på næringsmidler i DIPS Medikasjon, med samme refusjonskode slik at resept og vedtak har lik refusjonskode. Bruk én søknad og én resept for hver refusjonskode, dersom flere aktuelle.
- Husk å skrive i merknadsfeltet for e-resept:
 - dato for blåreseptsøknad og pasientens utskrivningsdato eller dato for konsultasjon på sykehuset.
 - om en (gjerne navngitt) klinisk ernæringsfysiolog har vært involvert

5.2.1 Utlevering før godkjent vedtak av næringsmidler

Ved å bruke [Tjenesteportalen](#) for å sende inn søknad får lege umiddelbart svar på om søknaden er innvilget, avslått, eller har gått videre til manuell behandling. Dette minsker behovet for at pasienter må betale for næringsmiddelet i en overgang.

Dersom vedtak ikke foreligger, kan sykehusapoteket levere ut sondeernæring på blåresept for inntil én måneds forbruk i påvente av vedtak fra HELFO (1- månedsregelen, e-resept). Det må da framkomme på resepten at legen har søkt HELFO om vedtak, og pasientens utskrivningsdato eller dato for konsultasjon på sykehuset må stå som merknad på e-resepten/rekvisisjonen. Sykehusapoteket kan kun levere ut på 1-månedsregelen ved resept på sondeernæring, ikke andre næringstilskudd.

Alle apotek kan levere ut næringsmidler på resept i påvente av vedtak, men da må pasienten betale og deretter søke om refusjon av utlegg i denne venteperioden. Pasienten må i så tilfelle sende spesifiserte kvitteringer til HELFO innen 6 måneder fra hver enkelt kjøpsdato.

Bandasjist kan levere ut næringsmidler på resept i påvente av vedtak. Pasient må, som over, søke om refusjon fra HELFO.

Enhet for behandlingshjelpemidler - Innsiden (BHM) er bandasjist og kan levere ut næringsmidler, men kan ikke levere ut varer mot betaling. Det må derfor foreligge blåreseptvedtak fra HELFO før de kan levere ut næringsmidler til pasient.

5.2.2 Viktig å vite om forskrivning og blåreseptsøknad (gjelder næringsdrikker og sondeernæring)

Nye refusjonskoder hos HELFO fra 1. desember 2025, fører til at denne retningslinjen må følges både for nye pasienter og ved fornyelse av resept. Tidligere hjemmelspunkter er utgått og kan ikke brukes ved rekvirering og søknad om stønad til næringsmidler. Det ytes bare stønad til produkter som står på gjeldende produkt- og prisliste og er godkjent for refusjon av HELFO.

Når HELFO fatter blåreseptvedtak, gjelder disse som hovedregel i 2 år. Dersom det blir gjort endringer i behandlingen, er det sjelden nødvendig å søke på nytt forutsatt at lege har søkt på *øverste nivå*. Det er tilstrekkelig å angi hvilken kode som er aktuelt når du søker, for eksempel «605 Næringsdrikker og konsistenstilpassede næringsmidler». I resepten bør du likevel angi hvilken produktgruppe(r) pasienten skal ha, for eksempel næringsdrikk, fortykningsmiddel, næringsdrikk til barn eller sondeernæring.

Næringsmidler til medfødte stoffskiftesykdommer med defekter i aminosyre-, fett- eller karbohydratomsetningen (refusjonskode 608) kan rekvireres direkte på blå resept, og trenger ikke søkes om individuell stønad.

Merk: Ikke angi produktnavn og smak på produkt (unntak: behov for utlevering av sondeernæring på 1- månedsregelen, e-resept). Når man velger én undergruppe eller ett preparat på listen nedover i nivåene, vil resepten «låses» til bare denne, og pasienten vil ikke kunne velge andre næringsmidler på apoteket.

5.3 Leveranse/henting av ernæringsprodukter

- Intravenøs ernæring leveres kun ut på apotek

- Apotek og bandasjist kan levere ut næringsmidler
- Vær obs på at ikke alle apotek har intravenøs ernæring og sondeernæring på lager, og man må beregne 1-2 dagers leveringstid
- For utlevering av sondeernæring og næringstilskudd fra BHM:
 - Det må beregnes flere dagers leveringstid på sondeernæring og andre næringstilskudd. Det må foreligge gyldig vedtak fra HELFO.
 - Varene leveres ut etter oppsatte kjøreruter, det kan derfor gå noen dager før varer kan leveres til ønsket sted.

NB! Har pasienten behov for intravenøs ernæring, sondeernæring eller næringstilskudd for perioden fra utskriving til det kan forventes å fremskaffes på hjemstedet, skal dette sendes med pasienten!

5.4 Utstyr

BHM har ansvar for å låne ut medisin-teknisk utstyr og tilhørende forbruksmateriell til pasienter der behandlingen er startet i spesialisthelsetjenesten. Følg gjeldende prosedyre:

- Utlevering av utstyr til intravenøs behandling når pasienten skrives ut fra spesialisthelsetjenesten
- Utlevering av utstyr til enteral ernæring når pasienten skrives ut fra spesialisthelsetjenesten

5.5 Bestillingsfrister for intravenøs ernæring tilberedt ved Sjukehusapoteket i Bergen

- Standard produkter:
 - Før kl. 13.00 for garantert levering til rekvirerende avdeling neste dag innen kl. 14.00. Ved hjemlevering i regi av BHM vil leveringsdag følge oppsatt kjørerute.
 - Bestilling for helg må sendes til sykehusapoteket før kl. 14.00 på torsdag.
- Spesialblandinger
 - Disse produktene krever lengre tid til vurdering av sammensetning og produksjon, ta kontakt med sykehusapoteket i hvert tilfelle, se kontaktinfo i avsnitt 5.6.

5.6 Kontakt for veiledning

Publikumsavdelingen ved Sjukehusapoteket i Bergen:

- Intravenøs ernæring:
 - Internt: 975366
 - Eksternt: 55 97 53 66
- Sondeernæring, næringsdrikk:
 - Internt: 975344 – valg 1
 - Eksternt: 55 97 53 44 – valg 1

Produksjonsavdelingen ved Sjukehusapoteket i Bergen (holdbarhet, tilsetninger, bestilling til inneliggende pasienter på sykehuset):

- Intravenøs ernæring
 - Internt: 976455 / 975350
 - Eksternt: 55 97 64 55/ 55 97 53 44 – valg 3 / 55 97 53 50

Seksjon for klinisk ernæring

- Intern telefon: 973832 (betjent eller telefonsvarer)
- Intern nettside: [Seksjon for klinisk ernæring - Innsiden](#)

Enhet for behandlingshjelpemidler

- Intern telefon: 974177 – valg 3, hverdager kl. 09:00-15:00
- Intern nettside: [Enhet for behandlingshjelpemidler - Innsiden](#)

Ernærings siden: [Tema Ernæring - Innsiden](#)

6 Referanser

Interne referanser

1.2.1.4-02	Oppfølging av inneliggende pasienter sin ernæringsstatus
1.2.2.5-03	Ordinering av legemidler og vurdering av legemiddelbehandling
1.2.2.5-08	Utskrivning og overføring til annet omsorgsnivå
1.2.2.5-10	1- månedsregelen, e-resept
1.2.2.5-11	Resept- og refusjonsveileder
1.7.6-02	Utlevering av utstyr til intravenøs behandling når pasienten skrives ut fra spesialisthelsetjenesten
1.7.6-03	Utlevering av utstyr til enteral ernæring når pasienten skrives ut fra spesialisthelsetjenesten

Eksterne referanser

2.14.8 HELFO produkt og prisliste
1.3.8 Blåreseptforskriften - Forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler mv.
34.6 Tenesteavtale 3 og 5 (somatikk)
34.8 Tenesteavtale 3 og 5 (rus og psykisk helse)
34.2 Tjenesteavtale 2 Samarbeid knytt til innlegging, utskriving, habilitering, rehabilitering og lærings- og meistringstilbud

7 Endringer siden forrige versjon

Oppdatert kapittel 5.2 ihht. endringer i refusjonskoder ved rekvirering og tilhørende HELFO søknad, gjeldende fra 1. desember 2025.